

TØNDER
KOMMUNE

Miljøgodkendelse af husdyrbrug

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	2
2	AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	3
3	VILKÅR	4
3.1.	GRUNDFORHOLD	4
3.1.1.	Generelle forhold	4
3.2.	HUSDYRBRUGETS ANLÆG	5
3.2.1.	Management og egenkontrol	5
3.3.	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	5
3.3.1.	Ammoniak	5
3.4.	HUSDYRBRUGETS AREALER	5
3.4.1.	Ejede og forpagtede arealer	5
3.5.	BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER	6
3.6.	VILKÅR DER OPHÆVES I GODKENDELSE AF 21. DECEMBER 2009.	7
4	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	8
4.1.	HUSDYRBRUGETS ANLÆG	8
4.1.1.	Stald og anlæg	8
4.1.2.	Landskabelige hensyn	9
4.2.	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	9
4.2.1.	Gødningsopbevaring og -håndtering	9
4.2.2.	Ammoniak	10
4.2.3.	Lugt	12
4.3.	HUSDYRBRUGETS AREALER	12
4.4.	BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER	12
4.4.1.	Bilag IV-arter	12
4.5.	NITRAT OG FOSFOR	16
4.5.1.	Nitrat og fosfor til vandløb og søer	16
4.5.2.	Nitrat til Vadehavet	16
4.5.3.	Nitrat til grundvand	19
4.5.4.	Fosfor til Vadehavet	21
5	HØRINGER	22
6	KLAGE VEJLEDNING	23
7	BILAG	24
8	REFERENCER	25

1 INDLEDNING

Peter Niels Jensen har i september 2016 søgt om et tillæg til miljøgodkendelsen på Østerlundvej 20, 6780 Skærbæk.

Tillægsgodkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen nr. 92288 version 2 med tilhørende bilag samt supplerende oplysninger modtaget ved behandling af sagen.

Husdyrbruget på Østerlundvej 20 ejes og drives af Peter Niels Jensen, som også er kontaktpersonen.

Tillægget omfatter følgende ændringer af driften i forhold til det der fremgår af godkendelsen fra 2009:

- Der laves ingen tilbygning til eksisterende ungdyrsstald
- Der etableres ikke en ny gyllebeholder
- Der etableres ikke overdækning på eksisterende gyllebeholder
- Dyreholdet reduceres og placeringen af dyrene ændres
- Ændringer af husdyrgødningens sammensætning og håndtering
- Godkendelse af nye udbringningsarealer

Godkendelsen er et tillæg til miljøgodkendelsen meddelt den 21. december 2009 til husdyrbruget på Østerlundvej 20, 6780 Skærbæk.

Ved forhold der ikke er omtalt i denne godkendelse henvises til miljøgodkendelsen fra 2009.

Kontaktoplysninger:

Peter Niels Jensen
Østerlundvej 20, 6780 Skærbæk
Tlf: 74757200
Mobil: 51742953
E-mail: pnj@bbsyd.dk

Bedriftsoplysninger:

Navn: Peter Niels Jensen
CVR: 25917502
CHR: 51094

Rådgiver:

Ulla Refshammer Pallesen, Landbosyd
Tlf: 74365043
E-mail: upa@landbosyd.dk

Sagsbehandler Tønder Kommune:

Flemming Refsgaard
Tlf: 74929294
E-mail: fr2@toender.dk

KS:

Dorte Fabrin

2 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler godkendelse til:

Husdyrproduktion:

Ændring fra 234 malkekøer, 175 kvier/stude (6-27 mdr.), 55 småkalve (0-6 mdr.) og 55 producerede tyrekalve (40-60 kg) til 234 malkekøer (tung race, 11.500 kg EKM) 149 opdræt (7-24 mdr.), 61 småkalve (0-7 mdr.) og 90 producerede tyrekalve (40-60 kg) svarende til en ændring til 436 DE.

Anlæg til lovliggørelse

"Ny dybstrøelsesstald til køer".

Udbringningsarealer:

Der tilføjes og udskiftes arealer så ejede og forpagtede arealer udgør 217,6 ha til udbringning af 436,45 DE husdyrgødning.

Godkendelsen er meddelt efter § 12 i husdyrloven¹.

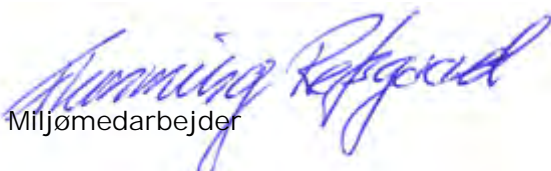
Vi vurderer i kapitel 4, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget ved at anvende den bedst tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgning med tilhørende miljøreddegørelse og efterlever vilkårene i kapitel 3.

Vi har vurderet at projektet ikke kan påvirke Natura 2000 områder væsentligt eller ødelægger plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag IV arter. Vurderingen er foretaget efter §§ 7 og 11 i habitatbekendtgørelsen².

Hvor intet andet er nævnt, skal vilkårene være overholdt når godkendelsen tages i brug.

Husdyrbruget skal leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser uanset indholdet i denne godkendelse.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledning fremgår af kapitel 6.

Miljømedarbejder

Tønder, den 20. december 2016

3 VILKÅR

Tillægsgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

3.1. GRUNDFORHOLD

3.1.1. Generelle forhold

3.1.1.1. Denne tillægsgodkendelse bortfalder hvis den ikke er udnyttet inden 2 år efter den er meddelt.

3.1.1.2. Husdyrbruget godkendes til et maximalt dyrehold på 234 malkekøer (tung race, 11.500 EKM), 61 småkalve (0-7 mdr.), 149 kvier (7-24 mdr.) og 90 producerede tyrekalve (40-60 kg) i alt svarende til 436,5 DE.

Dyrene skal opstaldes som anført i tabellen:

Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal
Kostald	Sengestald med fast gulv	Malkekøer (11.500 EKM)	182
Ungdyrsstald dybstrøelse	Dybstrøelse	Malkekøer (11.500 EKM)	32
		Småkalve 3-7 mdr.	20
		Opdræt 23-24 mdr.	9
Ungdyrsstald fast gulv	Sengestald med fast gulv	Opdræt 7-23 mdr.	140
Ny dybstrøelses-stald til køer	Dybstrøelse	Malkekøer (11.500 EKM)	20
Dybstrøelsesafsnit i foderlade	Dybstrøelse	Småkalve 3-7 mdr.	15
Kalvehytter/huse	Dybstrøelse	Småkalve 0-3 mdr.	26
	Dybstrøelse	Tyrekalve 40-60 kg	90

(Erstatter vilkår 9 og 10 i godkendelse af 21. december 2009 – se bilag 1).

3.1.1.3. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.

3.1.1.4. Et eksemplar af godkendelsen skal være tilgængeligt for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet være gjort bekendt med godkendelsens indhold.

3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.2.1. Management og egenkontrol

3.2.1.1. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:

- Drift af og service på skrabere i løsdriftsstalden. Enhver form for driftstop skal noteres i driftsjournalen men angivelse af varighed og årsag.

3.2.1.2. Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.

3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.3.1. Ammoniak

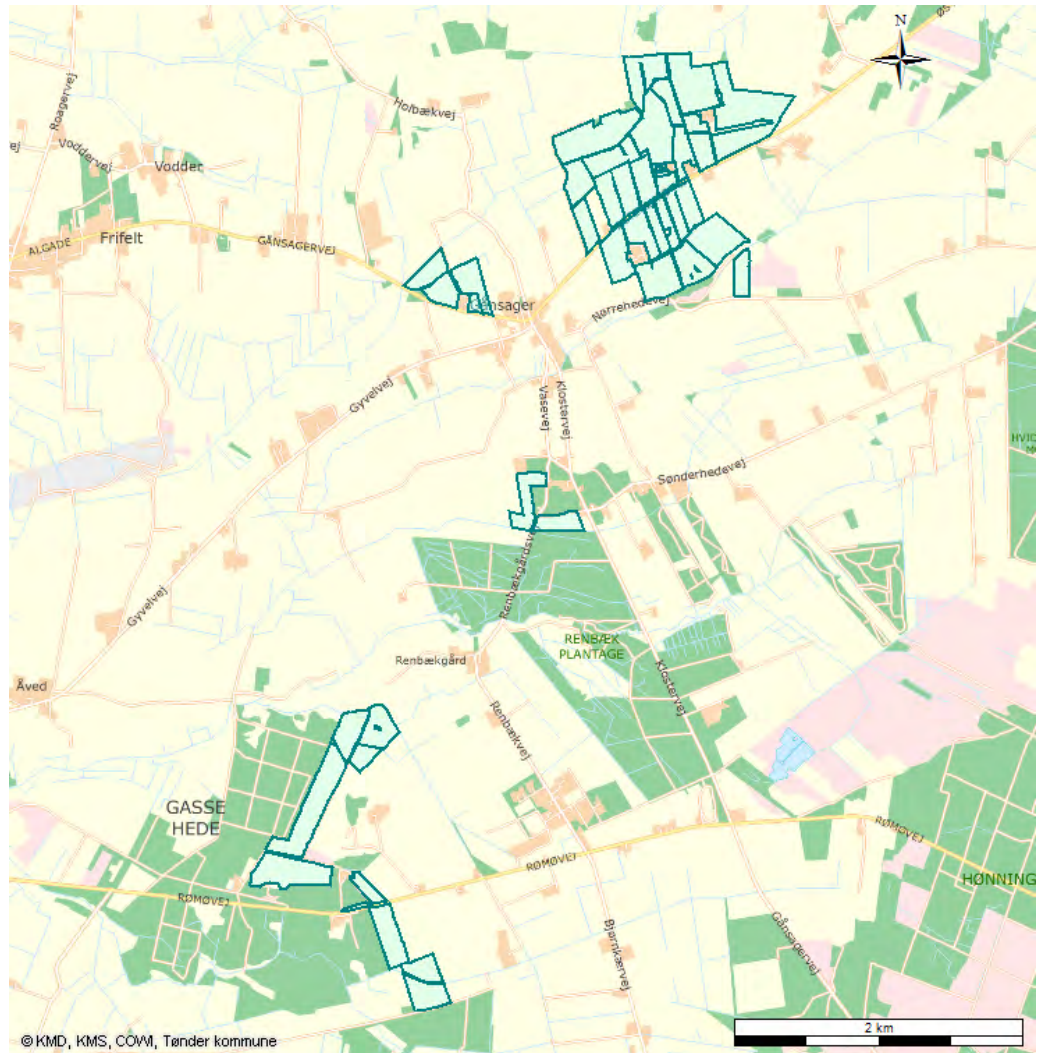
3.3.1.1. I staldafsnit "kostald" skal der foretages automatiske skrabninger af gangarealet mindst hver anden time. Skraberens skal være forsynet med timer.

3.3.1.2. I staldafsnit "ungdyrsstald fast gulv" skal der foretages automatiske skrabninger af gangarealet mindst hver anden time. Skraberens skal være forsynet med timer.

3.4. HUSDYRBRUGETS AREALER

3.4.1. Ejede og forpagtede arealer

3.4.1.1. Der må kun udbringes husdyrgødning på de ejede og forpagtede udbringningsarealer der fremgår af nedenstående kort:

(Erstatter vilkår 80 i godkendelse af 21. december 2009 – se bilag 1).

- 3.4.1.2. Der skal på de godkendte udbringningsarealer hvert år etableres mindst 8 % ekstra efterafgrøder - ud over det til enhver tid gældende generelle lovkrav. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler, der gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Efterafgrøderne må dog ikke overføres til andre bedrifter.
- 3.4.1.3. Udbringningsarealerne må ikke tilføres anden husdyrgødning, anden organisk gødning eller affald til jordbrugsformål.
- 3.4.1.4. Der må ikke udbringes mere end 2,01 DE/ha i gennemsnit på udbringningsarealerne.

3.5. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER

- 3.5.1.1. Der skal opretholdes en husdyrgødningsfri bræmme på minimum det omfang (mindst 2 m), der kan ses på luftfotos fra 2008 (www.arealinfor.dk) omkring de § 3 beskyttede vandhuller på udbringningsarealerne.

3.6. VILKÅR DER OPHÆVES I GODKENDELSE AF 21. DECEMBER 2009.

Vilkår 5 ophæves fordi der ikke etableres en ny gyllebeholder og de øvrige gyllebeholdere er etableret i tilknytning til eksisterende bygninger.

Vilkår 19, 20, 23, 24, 25 og 26 erstattes af vilkår under punkt 3.3. Vilkårene sikrer overholdelse af BAT.

Vilkår 86, 87, 88 og 90 erstattes af vilkår 3.4.1.3.

Vilkår 82, 83 og 84 ophæves fordi det vurderes at den generelle lovgivning sikrer tilstrækkeligt mod udvaskning.

Vilkår 11, 45, 85 og 95 ophæves fordi de ikke er relevante.

Vilkår der ophæves fremgår af bilag 1.

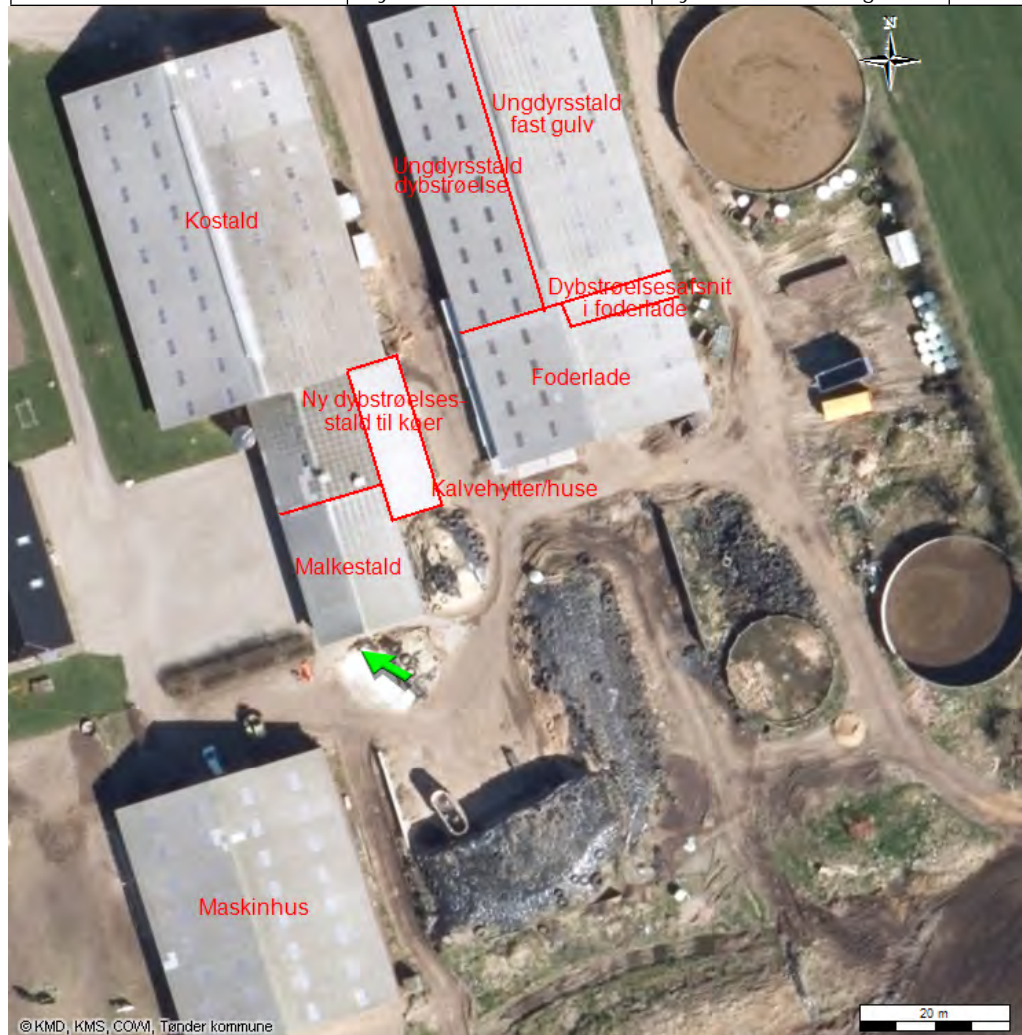
4 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.1.1. Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående skema.

Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal
Kostald	Sengestald med fast gulv	Malkekøer (11.500 EKM)	182
Ungdyrsstald dybstrøelse	Dybstrøelse	Malkekøer (11.500 EKM)	32
		Småkalve 3-7 mdr.	20
		Opdræt 23-24 mdr.	9
Ungdyrsstald fast gulv	Sengestald med fast gulv	Opdræt 7-23 mdr.	140
Ny dybstrøelsesstald til køer	Dybstrøelse	Malkekøer (11.500 EKM)	20
Dybstrøelsesafsnit i foderlade	Dybstrøelse	Småkalve 3-7 mdr.	15
Kalvehytter/huse	Dybstrøelse	Småkalve 0-3 mdr.	26
	Dybstrøelse	Tyrekalve 40-60 kg	90

Generelle lokaliseringskrav jf. § 6 i husdyrloven

Afstandskravene i § 6 er overholdt, da der ikke etableres nye bygninger.

Generelle afstandskrav jf. § 8 i husdyrloven

Afstandskravene i § 8 er overholdt, da der ikke etableres nye bygninger.

BAT-niveau

Beregning af BAT-niveau

Tønder Kommune har beregnet et BAT-emissionsniveau på 3175 kg N/år ud fra "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" samt ud fra NMKN's praksis – beregningen fremgår af bilag 2.

Det fremgår af ansøgningen at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 3816 kg N/år.

BAT-redegørelse

Ansøgers redegørelse for fravalg af BAT fremgår af bilag 2.

Det fremgår af redegørelsen at det ikke er proportionelt at reducere ammoniakemissionen til det beregnede BAT-emissionsniveau på 3175 kg N/år.

Tønder Kommune er enig i redegørelsens konklusioner.

Ansøgeren har benyttet følgende tiltag for at reducere ammoniakemissionen:

- Skrab 12 gange i døgnet af det faste gulv i kostalden og i ungdyrsstalden medfører en reduktion på 20 % jf. NMKN's praksis.

BAT-vurdering

På baggrund af ovenstående og ansøgers BAT redegørelse vurderes at ammoniakemissionen fra den ansøgte produktion kan accepteres.

For at sikre at BAT-niveauet overholdes er der stillet vilkår til fastholdelse af de tiltag ansøger har valgt for at overholde BAT.

4.1.2. Landskabelige hensyn

Da den nye dybstrøelsesstald til køer er etableret i tilknytning til og mellem eksisterende bygninger vurderes byggeriet ikke at have indflydelse på de landskabelige værdier.

4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT

- at tilpasse gødningsmængden arealets størrelse og afgrødernes behov,

- at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og optag af næringsstoffer forekommer,
- at undgå at sprede gødningen, når markerne er mættet med vand, er oversvømmet, frosne eller dækket af sne,
- Ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- Ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb,
- at sprede gødning så at lugtgener mindskes,
- at opbevare gyllen i stabile beholdere eller gyllelagune med låg/plastik-dække eller flydelag.

Samtlige ovenstående punkter er implementeret i dansk lov.

Efter ændringen vil der være 2 gyllebeholdere på hhv. 1225 m³ og 2000 m³ og 400 m³ gyllekanaler på ejendommen samt 2 lejeaftaler om opbevaring af samlet 1200 m³.

Med en årlig gylleproduktion angivet til 6390 m³ svarer kapaciteten til 9 mdr. Hertil kommer mulighed for brug af den lille gyllebeholder på 460 m³, som dog primært bruges til ensilagesaft og restvand fra ensilagepladsen.

I godkendelsen fra 2009 er der stillet vilkår til opbevaring og håndtering af gylle og dybstrøelse.

Vi vurderer, at der er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så at gødningshåndtering og -opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

Vi vurderer at de anvendte udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til BAT.

4.2.2. Ammoniak

Det generelle ammoniakreduktionskrav på anlægget.

Kravet til begrænsning af ammoniakfordampningen opfyldes ved at de faste gulve skrubes 12 gange i døgnet. Der er stillet vilkår der sikrer at kravet opfyldes.

Beskyttelsesniveau for ammoniak på områder omfattet af husdyrlovens § 7.

Nærmeste kategori 1 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura 2000-områder, ligger ca. 2,6 km øst-sydøst for anlægget. Det drejer sig om Lindet Skov. Der er foretaget en ammoniakdepositions-beregning på dette område, som viser at totaldepositionen udgør 0,1 kg N ha/år. Det nedre totaldepositionskrav på 0,2 kg N ha/år er dermed overholdt.

Nærmeste kategori 2 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, ligger ca. 2,2 km syd for anlægget. Det drejer sig om Renbæk Mose. Der er foretaget en ammoniakdepositions-beregning på dette område, som viser at totaldepositionen fra husdyrbruget udgør 0,0 kg N ha/år og dermed ikke overstiger de lovmæssige 1,0 kg N ha/år.

Nærmeste kategori 3 natur, er en mose beliggende ca. 400 m sydøst for husdyrbrugets anlæg. Kategori 3 natur omfatter øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1 eller 2. Det er bl.a. heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens³ § 3 og ammoniakfølsomme skove. Der er foretaget en ammoniakdepositionsbe-

regning på dette område, som viser at merdepositionen fra husdyrbruget ikke overstiger de lovmæssige 1,0 kg N ha/år.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition er derfor overholdt.

Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder:

Lindet Skov er udpeget som EF-habitatområde (F82) og er dermed Natura 2000-område.

Beregninger viser, at den samlede ammoniakdeposition vil udgøre 0,1 kg N/ha/år efter ændringerne.

På baggrund af beregningerne vurderer vi, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området.

Tønder Kommune konkluderer, at det efter habitatbekendtgørelsen ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Ammoniakdeposition fra anlægget på områder omfattet af NBL § 3
Indenfor en afstand af 500 m til anlægget på Østerlundvej 20, ligger der 6 områder, der er beskyttet efter NBL § 3. Det er 4 vandhuller, 1 eng og 1 mose:

It-ansøgningssystemets beregninger viser, at der ikke er en merdeposition på over 1,0 kg N/ha/år på nogen af naturområderne. Vi vurderer derfor, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområderne, som følge af udvidelsen af husdyrbruget.

4.2.3. Lugt

Der er foretaget en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning⁴ og FMK-vejledningen⁵. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Område	Samlet ukorrigeret	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriteriet overholdt
Byzone	268 m	3600 m	Ja
Samlet bebyggelse	182 m	700 m	Ja
Enkelt bolig	85 m	700 m	Ja

Beregningen viser, at der inden for genekriteriet på 15 OU/m³ ikke ligger enkeltboliger, og at der inden for genekriteriet på 7 OU/m³ ikke ligger hverken samlet bebyggelse i landzone eller områder, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende. Ligeledes viser beregningerne, at der inden for genekriteriet på 5 OU/m³ ikke ligger nogen byzone eller sommerhusområder.

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Det vil sige, at de ikke indgår i vurdering af, om der ligger enkeltboliger eller samlet bebyggelse inden for de beregnede geneafstande.

I godkendelsen fra 2009 er der stillet vilkår til håndtering af husdyrgødning og ensilage der vurderes at sikre tilstrækkeligt mod eventuelle lugtgener.

4.3. HUSDYRBRUGETS AREALER

Husdyrbrugets udbringningsarealer udgør i alt 217,6 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer. Heraf er ca. 112,4 ha nye udbringningsarealer.

I den eksisterende godkendelse er der godkendt 155,86 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer. Ca. 50 ha af disse udbringningsarealer udskiftes ved udnyttelse af denne tillægsgodkendelse.

Hovedparten af de udskiftede arealer er beliggende i Esbjerg Kommune og de nye arealer er beliggende samlet omkring husdyrbrugets anlæg og i et område ca. 5 km syd-sydvest for ejendommen.

4.4. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER

4.4.1. Bilag IV-arter

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række dyre- og plantearter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

Af kommunens fortegnelse over bilag IV arters forekomst i Tønder Kommune fremgår det, at de ansøgte udbringningsarealer ligger inden for eller i

nærheden af det naturlige udbredelsesområde for følgende bilag IV arter: Snæbel, Odder, Flagermusarter, Løgfrø, Spidssnudet frø, Markfirben, Birkemus og Ulv.

Tønder Kommune har i det følgende vurderet, om det ansøgte projekt vil kunne påvirke disse bilag IV-arter.

Snæbel

Snæblen findes kun i Danmark, og dens udbredelse er begrænset til Vadehavsområdet og de åer, der løber ud i Vadehavet. I Tønder Kommune findes snæblen i Vidå (inkl. Sønderå, Grønå og Arnå) og i Brede Å systemerne, samt en lille bestand i Brøns Å. Snæblen foretrækker de nedre og mellemste dele af vandløbssystemerne med fast bund og god strøm samt forekomst af sten/grus og vintergrønne planter. Den gyder sidst i november til begyndelsen af december, og æggene sætter sig fast på planter eller på stenbunden. Efter klækningen driver larverne passivt med strømmen og når efter en tid stillestående vandområder, hvor de opholder sig en tid, inden de er klar til at drive ud i Vadehavet. De største trusler for snæblen er: A) Spærringer, da snæblen ikke er i stand til at springe højt eller svømme igennem fisketrapper. B) Vandløbsreguleringer, da snæblen gyder på vandløbsstrækninger, der slynger sig naturligt. C) Forurening, da okker kan blive udvasket og tilstoppe æggene, så disse ikke kan få tilstrækkeligt med ilt. D) Afvanding og inddigning, der forhindrer dannelse af lavvandede opvækstområder for yngelen.

Vurdering: Det ansøgte projekt vurderes ikke at ville påvirke snæblen, da projektet ikke omfatter de under pkt. a, b, c og d nævnte aktiviteter.

Odder

Odderen er nu udbredt i større vandløb og søer i hele Tønder Kommune, herunder Vidå, Brede Å og Brøns Å -systemerne. Odderen er territoriehævdende og kræver op til 10 km vandløbslængde, med relativt uforstyrrede krat, rørskovsområder og lignende til yngleområder og skjulesteder. Odderen har brug for mindre vandløb og grøfter til vandringer mellem fødesøgningsområderne og til spredning. De største trusler for odderen er trafikdrab, hårdhændet vedligeholdelse af vandløb samt forstyrrelser på ynglestedet. Det forventes, at odderen forekommer i projektområdet, og at den benytter de mindre vandløb og grøfter til vandringer.

Vurdering: Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke odderen, da der ikke sker væsentlige ændringer i anvendelsen af udbringningsarealerne.

Flagermus

Alle danske arter af flagermus er udpeget som bilag IV arter. Flagermus er udbredt over hele kommunen. I Sønderjylland og Tønder Kommune forekommer følgende arter af flagermus regelmæssigt: Vandflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, sydflagermus, trolldflagermus og pipistrelflagermus. Flagermus overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skove. Hvor de finder føde, afhænger af arten. Det kan bl.a. være over søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, som de fanger over vandoverfladen, i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Vurdering: Udbringningsarealerne kan tænkes at indgå i nogle flagermusarters fourageringsområder, men det vurderes, at der ikke vil være

negative påvirkninger, da det ansøgte projekt ikke omfatter nedrivning af bygninger eller fældning af hule træer.

Ulv

Efter næsten 200 års fravær er ulven genindvandret til Danmark, og der er observeret flere individer siden 2012. I Tønder Kommune er der observeret ulv flere steder øst for Skærbæk, ved Skast mose og ved Jejsing, så arten formodes at kunne forekomme i hele kommunen. Ulven har brug for store sammenhængende naturområder, hvor den kan skjule sig, især når den skal opfostre unger. Ulven kan tilbagelægge mange km, og det vides ikke, om der er tale om omstrefjende ulve, eller om der er tale om ulve, der har slået sig ned, men der er ikke officielt observeret unger i området.

Vurdering: Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke ulven, da der ikke sker væsentlige ændringer i anvendelsen af udbringningsarealerne.

Løgfrø

Løgfrøen er i tilbagegang og spredt til sjældent forekommende i Danmark. I det vestlige Sønderjylland er der en kernebestand på Hjerpsted Bakkeø, og den er fundet adskillige gange ved Sejerslev, Ballum, Skast og Bredebro. Den er også fundet i vandhuller vest for Abild og på Jejsing Bakkeø, samt i det midt-østlige Sønderjylland.

Løgfrøen foretrækker lysåbne klarvandede vandhuller med lavvandede partier og gerne med vandplanter. Uden for ynglevandhullet opholder løgfrøen sig især på arealer med løs, sandet jord, hvor der er bare sand- eller muldflader, hvor den kan grave sig ned. Det kan være jorddiger, markskel, brakmarker, skrænter, dyrkede landbrugsarealer og køkkenhaver.

Løgfrøen kan bevæge sig op til ca. 500 m fra ynglevandhullet. Trusler mod arten er ødelæggelse af yngleområder i form af opfyldning eller tilgroning af vandhuller, udtørring, skygning, forurening samt udsætning af fisk, krebs eller ænder. Intensiv dyrkning i form af pløjning, harvning og høst med tunge landbrugsmaskiner vil ligeledes kunne påvirke løgfrøen negativt.

Vurdering: Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke frøen, da der ikke sker væsentlige ændringer i anvendelsen af udbringningsarealerne.

Spidssnudet frø

Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet, inklusive i Sønderjylland. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i vandhuller, der ligger i nærheden af udbringningsarealerne. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullerne gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Vurdering: Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke frøen, da der ikke sker væsentlige ændringer i anvendelsen af udbringningsarealerne.

Markfirben

Markfirbenet er udbredt pletvist over det meste af landet. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder,

klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbane-skråninger.

Vurdering: Inden for udbringningsarealerne vurderes der ikke at være potentielle levesteder af ovennævnte typer, og projektet vurderes dermed ikke at påvirke markfirbenet.

Birkemus

I Danmark er birkemus fanget eller observeret i ældre skove, kratskove, enge samt på dyrkede marker. Formentlig stiller birkemusen forskellige krav til opholdssted, dels i forbindelse med vintersøvn (permanent tørt opholdssted, f.eks. veldrænet ældre skov), og dels i forbindelse med sommerens fouragerings- og yngleområde. Et bud på levested vil derfor være, at birkemusen kan findes der, hvor gamle skov- eller moseområder støder op til dyrkede marker eller skovenge. På trods af denne brede habitatdefinition er birkemusen kun fundet i to vidt adskilte hovedområder i Danmark: I det vestlige Limfjordsområde, især nord for fjorden, og i det sydlige Jylland, syd for en linje Horsens-Varde og nord for Haderslev-Ribe. Et skøn over den danske bestands størrelse er vanskelig. Den nuværende og begrænsede viden om artens habitatkrav ikke gør det muligt at skønne over dens reelle udbredelse. Der findes ikke viden om specifikke populationsestimater og udviklingstendenser.

Vurdering: Birkemusen findes næppe i projektområdet, og det har i dette område ikke været muligt at finde registreringer af arten. Der sker ikke væsentlige ændringer i arealanvendelsen, og derfor vurderes det, at projektet ikke får nogen indflydelse for birkemusen, såfremt den skulle findes i området.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som Grøn frø, Lille vandsalamander og Skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under padderne ovenfor.

Vi vurderer, at husdyrprojektet ikke vil påvirke bilag IV arter og andre fredede arter væsentligt, hvis der opretholdes en uændret husdyrgødningsfri bræmme omkring vandhuller på husdyrbrugets arealer, dvs. minimum det omfang, der kan ses på luftfoto fra 2008. Dette stilles der vilkår om i godkendelsen.

Sammenfattende vurdering

Samlet vurderes det, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne for bilag IV arterne og andre fredede arter væsentligt, hvis der opretholdes en uændret husdyrgødningsfri bræmme omkring vandhuller på husdyrbrugets arealer, dvs. minimum det omfang, der kan ses på luftfoto fra 2008. Se evt. luftfotos på www.arealinfo.dk.

Det skal derudover bemærkes, at oprensning af tilgroede vandhuller samt etablering af dyrkningsfri forbindelsesveje til andre leveområder som enge, moser og vandhuller vil kunne forbedre livsbetingelserne for flere af bilag IV arterne.

4.5. NITRAT OG FOSFOR

4.5.1. Nitrat og fosfor til vandløb og søer

Udbringningsarealerne afvander via Brøns å-systemet og Rejsby Å til Juvre Dyb i Vadehavet.

Det er især okker og de fysiske forhold i vandløbene der har betydning for miljøtilstanden, men projektet omfatter ingen ændringer af hverken dræningsforhold eller de fysiske forhold.

Ingen af projektets udbringningsarealer grænser op til vandløb med en hældning på over 6 grader mod den øverste kant af vandløb. Ingen af projektets udbringningsarealer og aftalearealer grænser op til habitatvandløb.

Udbringningsarealerne vurderes ikke at være særligt sårbare med hensyn til afstrømning af fosfor, da ingen af arealerne har en terrænhældning på over 6 grader mod vandløb.

Vi vurderer, at det ansøgte husdyrbrugsprojekt ikke vil få væsentlig virkning på vandløb og søer.

4.5.2. Nitrat til Vadehavet

Den danske del af Vadehavet modtager årligt ca. 9100 tons nitrat fra land, hvoraf en stor del stammer fra landbruget. Den danske del af Vadehavet er delt op i 4 Dyb, som hver har sit delopland. Tønder Kommune afvander til 3 af disse Dyb: Lister Dyb, Juvre Dyb og Knude Dyb.

Alle 217,6 ha udbringningsarealer afvander til Juvre Dyb

Vadehavets udpegninger

Vadehavet har følgende udpegninger:

- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 (Vadehavet)
- EF-habitatområde nr. 78 (Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde).
- Ramsarområde nr. 27 (Vadehavet).

Udpegningsgrundlag for EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 er følgende:

Ynglefugle:

• Bramgås	• Klyde	• Sandterne
• Havørn	• Hjejle	• Splitterne
• Blå kærhøg	• Lille kobbersneppe	• Fjordterne
• Mosehornugle	• Dværgmåge	• Havterne
• Blåhals	• Hvidbrystet præstekrave	• Dværgterne
• Vandrefalk	• Almindelig ryle	

Trækfugle:

• Kortnæbbet gås	• Kikand	• Strandskade
• Grågås	• Spidsand	• Stor regnspove
• Mørkbuget knortegås	• Skeand	• Rødben
• Lysbuget knortegås	• Ederfugl	• Hvidklire
• Gravand	• Sortand	• Islandsk ryle

- Pipeband
- Strandhjejle
- Sandløber

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde nr. 78 er følgende:

Dyrearter:

- Havlampret
- Bæklampret
- Flodlampret
- Stavsild
- Laks
- Snæbel
- Odder
- Gråsæl
- Spættet sæl

Naturtyper:

- Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- Flodmundinger
- Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- Kystlaguner og strandsøer
- Større lavvandede bugter og vige
- Rev
- Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter
- Vadegræssamfund
- Strandenge
- Forstrand og begyndende klitdannelser
- Hvide klitter og vandremiler
- Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
- Kystklitter med havtorn
- Kystklitter med gråris
- Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
- Fugtige klitlavninger
- Indlandsklitter med lyng og visse indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
- Næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks Brunvandede søer og vandhuller
- Vandløb med vandplanter
- Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
- Tørre dværgbusksamfund (heder)
- Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (vigtige orkide-lokaliteter)
- Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
- Rigkær
- Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- Skovbevoksede tørvemoser

Baggrunden for vadehavsområdets status som Ramsarområde er dets funktion som det mest betydningsfulde opholdsområde for især svømmeænder og vadefugle i Danmark. Desuden findes et meget vigtigt fælde- og overvintringsområde for flere andefugle, herunder sortand i området.

Beskyttelsesniveau

Vand- og naturplanerne er vedtaget. Vandplanerne indeholder imidlertid ingen indsatskrav i forhold til Vadehavet, indsatsen er udskudt og det er kun de generelle virkemidler, der skal reducere udledningen af næringsstoffer. Vandplanerne vil derfor ikke i sig selv kunne lægges til grund for at skærpe beskyttelsesniveauet.

Hvis udbringningsarealer ligger inden for områder der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3, er der krav om, at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne skal begrænses ved at nedsætte husdyrtrykket og/eller ved at nedsætte nitratudvaskningen fra rodzonen ved hjælp af f.eks. ekstra efterafgrøder eller nedsat kvælstofnorm.

Nitratklasserne er udpeget baggrund af, hvilke Natura 2000 vandområder, der er særligt sårbare overfor kvælstofudledning samt hvilke afstrømningsoplande, der pga. nedsat nitratreduktionspotentiale er i størst risiko for at belaste et Natura 2000 vandområde med udvasket nitrat fra udbringningsarealerne.

Ejendommen har arealer, der ligger i oplandet til Juvre Dyb. Alle arealer ligger uden for nitratklasser. Da ingen af projektets udbringningsarealer ligger inden for nitratklasser, er der ingen krav om reduceret husdyrtryk.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt afskæringskriterier for skadevirkning af nitratudvaskning til overfladevande. Afskæringskriterierne kan ses her:

<http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>

Afskæringskriterierne punkter er gennemgået i det nedenstående for husdyrbrugets arealer i de forskellige oplande til Vadehavet. Punkt 2b er ikke relevant for Vadehavet, da det ikke er karakteriseret som et lukket bassin eller som et meget lidt eutrofieret vandområde.

Arealer i oplandet til Juvre Dyb:

Pkt. 1: Husdyrbruget i kumulation med andre planer og projekter
Da dyretrykket har været stigende i oplandet til Juvre Dyb med 2,0 % fra 2007 til 2015 jf. statsforvaltningens oversigt, må udvaskningen ikke overstige den mængde kvælstof, der udvaskes fra et planteavlsbrug.

I den indsendte ansøgning (92288) er der en beregning, hvor det kan ses, hvordan udvaskningen ville være, hvis der udelukkende var anvendt handelsgødning svarende til et planteavlsbrug. Denne beregning viser en udvaskning på 78,2 kg N/ha. Udvidelsen på denne ejendom giver en udvaskning på 60,1 kg N/ha. Dette er under udvaskningen fra et planteavlsbrug.

Tønder Kommune har ikke kendskab til andre nye kilder, der ikke stammer fra husdyrproduktionen, der har betydet en stigning i nitratudvaskningen i oplandet til Juvre Dyb.

På den baggrund vurderer vi, at nitratudvaskningen, fra husdyrbruget og fra andre planer og projekter, ikke er væsentlig for miljøtilstanden i dybet.

Pkt. 2a: Husdyrbruget i sig selv

Det enkelte husdyrbrug må ikke bidrage med mere end 5 % af den samlede nitratudvaskningen til Juvre Dyb, der er 614 ton N pr. år. Dvs. det enkelte husdyrbrug ikke må udlede over 30,7 ton N pr. år, som svarer til de 5 %.

Ansøgningsskemaets beregninger viser, at den samlede mængde kvælstof, der udbringes/udvaskes på husdyrbrugets arealer er (60,1 kg N/ha * 217,6 ha) 13,1 ton i ansøgt drift. Afskæringskriteriet på 30,7 ton N pr. år er dermed overholdt.

Det kan hermed konkluderes, at projektet ikke medfører en skadevirkning på overfladevande, herunder på Natura 2000- områder (yngle- og rasteområder for beskyttede arter).

4.5.3. Nitrat til grundvand

Husdyrlovgivningens beskyttelsesniveau i forhold til nitratudvaskningen til grundvand er rettet mod arealer beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder.

For områder der er udpeget som nitratfølsomme kan der være 3 situationer:

Situation 1: Der er foretaget zonerings (statslig kortlægning) af området samt udarbejdet en indsatsplan for området.

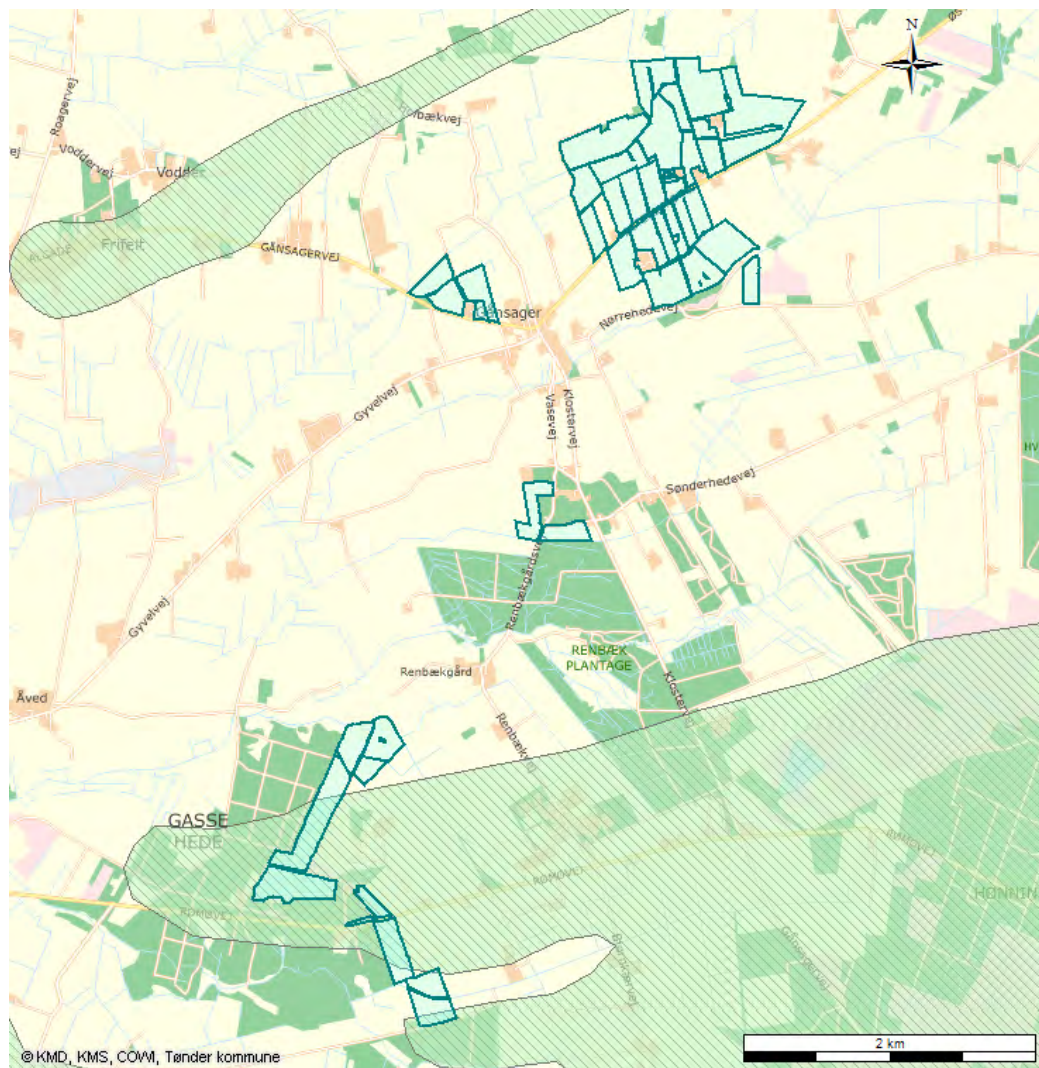
Situation 2: Der er hverken foretaget zonerings (statslig kortlægning) af området eller udarbejdet en indsatsplan for området.

Situation 3: Der er foretaget zonerings (statslig kortlægning) af området, men ikke udarbejdet en indsatsplan for området.

Udbringningsarealerne er omfattet af situation 3. Her gælder det at udvaskningen af nitrat ikke må stige, hvis udvaskningen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen. Det skal endvidere vurderes konkret, om der skal stilles vilkår af hensyn til grundvandsbeskyttelsen.

Der kan som udgangspunkt ikke stilles vilkår om en lavere nitratudvaskning end niveauet for et planteavlbrug uden anvendelse af husdyrgødning, dog kan der skærpes til niveauet for nitratklasse 3 (udvaskning svarende til halvt harmonitryk) i tilfælde af, at dette niveau er lavere end planteavlsniveauet.

Der er foretaget en beregning af nitratudvaskningen fra rodzonen fra de 28 ha udbringningsarealer, der ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder:

Resultaterne af beregningerne for markerne i det nitratfølsomme indvindingsområde fremgår af nedenstående tabel.

Mark nr.	Ansøgt (udvaskning mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	Merbelastning (mg nitrat/l)
58-0a	49	61	0
58-0b	49	61	0
58-0d	49	61	0
57-0	49	61	0
56-0	49	62	0
58-0c	49	62	0

Beregningerne viser at nitratudvaskningen udgør 49 mg nitrat/l. Nitratudvaskningen fra rodzonen fra arealerne overstiger derfor ikke 50 mg nitrat/l. Endvidere fremgår det af beregningerne, at udvaskningen ikke er højere end niveauet for planteavl.

Udvaskningen er reduceret ved brug af reduceret dyretryk (2,01 DE/ha) og ved etablering af 8 % ekstra efterafgrøder udover PD-krav.

Der stilles fastholdelsesvilkår om etablering af 8 % ekstra efterafgrøder og

reduceret husdyrtryk (2,01 DE/ha) da dette er en forudsætning for overholdelse af beskyttelsesniveauet.

Udbringningsarealer, der ikke omfatter nitratfølsomt indvindingsområde, vurderes at være robuste i forhold til nitratudvaskning til grundvand. Vi vurderer, at godkendelsen med de stillede vilkår sikrer grundvandsinteresserne.

4.5.4. Fosfor til Vadehavet

Beskyttelsesniveauet (krav til fosforoverskud) i forhold til fosforoverskud gælder for arealer, der ligger inden for områder, der er udpeget som fosforklasse 1, 2 eller 3. Derudover må fosforudledningen af arealerne ikke overstige det niveau, som fremkommer ved maksimalt lovligt harmonitryk.

Vadehavet er, især på baggrund af de fysiske forhold, vurderet til at tilhøre de mindre fosforfølsomme Natura 2000 vandområder. Derfor er størstedelen af arealerne i oplandet til Vadehavet udpeget som fosforklasse 0 og her gælder som udgangspunkt de generelle harmonikrav.

Ingen af husdyrbrugets arealer er beliggende i fosforklasse, og det beregnede fosforoverskud overstiger ikke det overskud, der kan beregnes ved fuldt harmonitryk (5,9 kg P/ha/år), hvilket betyder, at kravet til fosforoverskud på arealerne er overholdt. Fosforoverskuddet er beregnet til 1,7 kg P/ha/år.

Tønder Kommune finder ikke, at beskyttelsesniveauet i forhold til fosforoverskud skal skærpes, når det generelle fosforoverskud, beregnet i it-ansøgningssystemet, er overholdt. Dette er i overensstemmelse med NMKNs afgørelser på området.

Arealerne omfatter ikke områder, der skråner i en sådan grad mod vandløb, at der er risiko for direkte belastning af Vadehavet gennem overfladeafstrømning af husdyrgødning.

Husdyrlovgivningens regulering af fosforudledningen til Vadehavet bygger på nyeste viden.

Sammenfattende vurderer vi, at projektet ikke gennem fosfortab fra arealerne vil kunne påvirke de arter og naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for Vadehavet.

5 HØRINGER

Nabo- og partshøring

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal partshøres i sagen er ansøger, ejere af jord der er med i projektet og ejere/lejere af bebyggelse der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 344 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Nabo- og partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

6 KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest mandag den 16. januar 2017

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte, at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

7

BILAG

Bilag 1: Vilkår fra miljøgodkendelsen meddelt i 2009

Bilag 2: BAT-redegørelse

8 REFERENCER

¹ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13-05-2016 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, med seneste ændringer

² Bekendtgørelse nr. 188 af 26-02-2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

³ Lovbekendtgørelse nr. 1578 af 08-12-2015 af lov om naturbeskyttelse, med seneste ændringer

⁴ Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug

⁵ Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, udgivet af FMK, 2. udgave

Vilkår fra miljøgodkendelsen meddelt i december 2009. Vilkår markeret med gult ophæves

Vilkår

Drift og indretning

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Østerlundvej 20, 6780 Skærbæk herunder samtlige arealer inkl. udspretningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 51094 og CVR nr. 25917502.
2. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år efter godkendelsens meddelelse.
3. Bedriften skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse, samt med de ændringer der eventuelt måtte fremgå af godkendelsens vilkår.
4. Bygningsudvidelsen skal opføres i afdæmpede farver og i ikke reflekterende materiale.
5. Der skal etableres afskærmende beplantning omkring den nye og eksisterende gyllebeholdere.
6. Den der er ansvarlig for driften skal underrette kommunen før landbruget foretager følgende:
 - Ejerskifte af virksomhed
 - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
 - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år
7. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
8. Ved bedriftens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
 - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
 - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne.
 - Gyllebeholdere der ikke længere anvendes, skal rengøres og gøres uanvendelig.

Årsproduktion

9. Bedriften tillades drevet med en årsproduktion på maksimalt:
 - 234 stk. malkekøer,
 - 55 stk. småkalve (0-6 mdr.)
 - 55 prod. tyre (40-60 kg)
 - 175 kvier/stude (6-27 mdr.)Svarende til i alt 564,32 DE.

10. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og med alders/vægtintervaller og stipladser som angivet i bilag 2.
11. Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:
 - Når besætningen er nået op på 357,01 DE,
 - Besætningens/produktionens størrelse den 21.12.2014
12. Almindelige sæsonudsving pga. dyreholdets størrelse som følge af tilpasninger og ændrede alder/vægtintervaller accepteres så længe det maksimale antal DE og geneafstanden for lugt ikke forøges.
13. I forbindelse med afholdelse af tilsyn skal opgørelser fra CHR, ydelseskontrollen eller lign. for hele den animalske produktion på Østerlundvej 20 dækkende de sidste 3 års produktion, være til rådighed for tilsynsmyndigheden.

Vilkår for anlæg

Staldinventar- og drift

14. Kalvebokse/hytter skal placeres på et tæt underlag med afløb, som opfylder samme krav, som gælder for møddingpladser.
15. Krybberester og foderaffald skal opbevares på en møddingplads eller tilsvarende fast plads.
16. Opsamlingspladser omkring malkecenteret skal rengøres efter hver malkning.
17. Mælkekøleanlægget skal kontrolleres og vedligeholdes således, at det altid kører energimæssigt optimalt.
18. Bedriften skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for hvad der er indført af renere teknologi siden sidst samt i hvilket omfang der er sket substitution af råvare og hjælpestoffer til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

Ammoniakreducerende miljøteknologi

19. Der skal etableres skrabeanlæg på alle staldsystemer med fast gulv, staldbygninger 1.1.1 og 1.1.5.
20. Skrabeanlægget, til fjernelse af husdyrgødning, skal skrabe staldgulvet mindst hver 4. time (dvs. 6 gange i døgnet).
21. Anlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom.
22. I dybstrøelsesstalder skal der strøes halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.
23. Opdræt (6 mdr.-kælving) skal være udegående i minimum 5 mdr. om året.
24. Til dokumentation af udegående dyr skal der føres driftsjournal over hvilke dyr der går ude og i hvilke perioder. Journalen skal være til rådighed for tilsynsmyndigheden.

25. Der skal etableres fast overdækning i form af betonlåg/teltoverdækning ved ny gyllebeholder (3500 m³) og eksisterende beholder 1985 m³.

26. Andelen af dybstrøelse, som udspreddes på marken direkte fra stalden, skal min. være 85 %.

Lugt

27. Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt.

28. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

Gødnings- og ensilageopbevaring

29. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed på ejendommen.

30. Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.

31. Gyllebeholder der anvendes til ensilagesaft skal rengøres inden den ibrugtagning.

32. Der skal altid være en opbevaringskapacitet til ensilagesaft på mindst 14 dage til rådighed på ejendommen i henhold til byggeblad 103.09-05.

33. I forbindelse med udarbejdelsen af mark- og gødningsplan skal der laves et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenterer, at der er opbevaringskapacitet frem til den 1. april. forevises tilsynsmyndigheden på forlangende

34. Dybstrøelse fra småkalve skal placeres på møddingsplads til det opfylder kravet til kompost.

35. Dybstrøelse må placeres i markstakke når det kan kategoriseres som kompost dvs. når det har ligget på stald eller lignende i minimum 3-4 måneder i gennemsnit samt at tørstofprocenten skal være minimum 30 % (kompost).

36. Kompoststakke må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før kompost igen må placeres på samme sted.

37. Ensilagesiloer skal opføres efter landbrugets byggeblad nr. 103.09-02. Afløb fra pladsen skal føres til gyllebeholder.

38. Ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før ensilage igen må placeres på samme sted.

39. Kompoststakke og ensilagestakke må ikke placeres på arealer der er vandlidende eller hvor der er fare fra afstrømning.

40. Kompoststakke med må ikke være placeret nærmere end 300 meter fra nabobeboelse/sårbar natur (§ 3 områder m.v.).
41. Ensilagestakke skal overholde de samme afstandskrav som ensilageopbevaringsanlæg samt at ensilagestakke må ikke være placeret nærmere end 100 m fra beboelse.
42. I tilfælde af etablering af ensilage- eller kompoststak, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, skal tidspunkt og placeringen noteres på et kortbilag. Kortbilaget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
43. Gammelt overdækningsmateriale fra ensilagepladser ol. skal løbende og minimum en gang om ugen fjernes fra ensilagepladsområdet og opbevares i en container.
44. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, skal sikres, så der ikke ved eventuelle uheld kan afledes gylle til drænsystemet.

45.

Gyllehåndtering

46. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
47. Det skal sikres, at der ved utilsigtet start af pumper ved gylletankene ikke pumpes gylle udenfor tankene.
48. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås
49. Efter udbringning af gylle på mark og fyldning af gyllevogne skal det sikres, at diverse rør og slanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på veje.

Transport

50. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.
51. Transport af gylle gennem landsbyer skal foregå i dagstimerne. Dog kan sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Spildevand m.v.

52. Spildevand fra rengøring af stalde, o.l. skal ledes til samletank eller gyllesystem.
53. Rengøring af sprøjteudstyr samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlingsbeholder/gyllebeholder. Indvendig skylning af marksprøjten kan dog foregå ved at skyllevandet spredes på den mark, der lige er sprøjtet.
54. Al vask af maskiner og redskaber, skal foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.

55. Der skal søges særskilt tilladelse til afledning af sanitært spildevand ved Tønder Kommune.
56. Der skal søges særskilt tilladelse til afledning af tag og overfladevand ved Tønder Kommune.

Uheld og driftsforstyrrelser

57. Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.
58. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
59. Beredskabsplanen skal være indsendt senest 2 mdr. fra godkendelsesdato, 21.02.2010.
60. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige der færdes på ejendommen og findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.
61. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Støj

62. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere støjgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne.
63. Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt.
64. Støjmåling kan max. kræves 1 gang årligt på tilsynsmyndighedens forlangende, med mindre der er konstateret overtrædelse af gældende regler/(vilkårsbestemte) støjgrænser. Målingerne skal udføres i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledninger herom.

Skadedyr

65. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.
66. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

Støv

67. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal, vurderet af tilsynsmyndigheden.

68. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med cykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

Lys

69. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.
70. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Oplag af olie og kemikalier

71. Olier og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplag af må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.
72. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes eventuelt med fald, fordybning eller opkant så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.
73. Tankning skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Affald

74. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
75. Affald skal bortskaffes i henhold til Tønder Kommunes affaldsregulativ.
76. Pesticiddunke er farligt affald og skal afskaffes i henhold til Tønder Kommunes affaldsregulativ.
77. Der skal føres register over affaldsproduktionen på landbruget. Registreringen skal for hver fraktion indeholde en beskrivelse af art, mængde og sammensætning. Registreringen skal gemmes i mindst 5 år og fremvises på tilsyn.
78. Bedriftens olie- og kemikalieaffald skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.
79. Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares efter gældende regler i "Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr". Der må i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstå uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrefende dyr.

Vilkår for udspretningsarealer

Udbringning

80. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 357,01 DE på de ansøgte udbringningsarealer (155,86 ha ejet/lejet areal) jf. bilag 4.

81. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
82. Der må ikke sprøjtes eller køres husdyrgødning eller handelsgødning ud i en afstand af 5 m omkring de naturlige og højt målsatte vandløb der grænser op til udbringningsarealerne. Dog opretholdes der kun en 2 m dyrkningsfrizone ned til samme vandløb.
83. Der må ikke sprøjtes eller køres husdyrgødning eller handelsgødning ud i en afstand af 2 m til vandhuller omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. På udbringningsarealet 34-0 med sort jord og græs skal udbringningen ske ved nedfældning.
84. Der må ikke udbringes gødning i en bræmme på 2 m på en del af arealerne, 8-0, 10-0 og 34-0, der grænser op til engarealet, der grænser op til Grønsager Bæk.
85. Der skal etableres en 10 m dyrknings- og gødskningfri bræmme i det sydvestligeste hjørne af mark 38-0.
86. Der skal altid være mindst 20 % ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav mht. til pligtige efterafgrøder på egne og forpagtede udspretningsarealer.
87. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.
88. Efterafgrøder må ikke erstattes af 100 % vintersæd.
89. Plantedirektoratets regler for udbringning af 2,3 DE/ha skal overholdes.
90. På bedriftens udspretningsarealer skal andelen af græs, roer og græsefterafgrøder udgøre mindst 20 %-point ekstra udover Plantedirektoratets krav. Den øgede efterafgrødeandel skal beregnes på basis af bedriftens samlede udspretningsareal.
91. Driften af udbringningsarealerne som ligger i eller umiddelbart opad naturområder skal ske på en sådan måde at naturområderne ikke skades og tilstanden ikke ændres.
92. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
93. Udbringning af gødning mm. samt udsprinkling af ensilagepladsvand må ikke foretages på jord som er vandmættet, oversvømmet, frossen eller dækket af sne samt på stejle skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
94. Udsprinkling af ensilagepladsvand skal foregå ved manuel start af pumpe efter det er konstateret, at ovennævnte vilkår kan efterleves.
95. Der skal som dokumentation for at husdyrgødning fraføres til græsningsarealer føres register over hvilke dyr der er på græs, græsningsperiode og græsningsareal.

Redegørelse for fravalg af BAT

Muligheden for reduktion af råproteinindholdet pr. kg tørstof er drøftet med kvægbrugskonsulenten. Med den høje ydelse mener han, at det ikke er realistisk at reducere råproteinindholdet til under 163 g råprotein pr. kg tørstof (se bilag).

Der er vist 65 % "direkte udkørsel" af dybstrøelsen, idet det vurderes, at det ikke er realistisk, at køre mere end ca. 65 % af dybstrøelsen direkte ud. Endvidere regnes der med 20 % effekt af skraberens på det faste gulv. Skraberens kører hver anden time.

Fast overdækning på gyllebeholderen er fravalgt af økonomiske og praktiske årsager. Pt. er der tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen sammen med de lejeaftaler som er indgået. Jf. teknologiblade "Fast overdækning af gyllebeholder" koster teltoverdækning af 250 DE kvæggylle ca. 195 kr pr. kg N reduceret inklusiv værdien af sparet handelsgødning. I praksis vil prisen nok være højere, idet der er tale om 3 forholdsmæssigt små gyllebeholdere.

Der er ikke umiddelbart andre muligheder i dette anlæg for at reducere ammoniakfordampningen yderligere, da fast gulv ikke giver mulighed for forsøringsanlæg (kun effekt på lagerdelen). Endvidere er der naturlig ventilation, hvorfor luftrensning ikke er en mulighed.

Endvidere viser det nye BAT-beregningsmodul i Husdyrgodkendelse.dk, at BAT-niveauet er overholdt.

En renovering af staldgulvet i kostalden er den eneste mulighed for at reducere ammoniakfordampningen yderligere.

Forskellen mellem fordampningen med den valgte teknologikombination (skraber på faste gulve) og BAT beregnet efter kommunens anvisning er på 639,24 kg N. En udskiftning af det faste gulv i stalden ville kunne bringe ammoniakfordampningen ned under dette niveau (reducerer med 922,75 kg N). Dette er fravalgt i ansøgningen af økonomiske og praktiske hensyn, og det efter ansøgers vurdering heller ikke er proportionalt (se regneark med økonomisk beregning).

Det er ansøgers vurdering, at det nuværende meget jævne faste gulv med hyppig, effektiv skrabning (hver 2. time) sikrer en god renholdelse af gulvet, og at der kun vil kunne opnås en mindre forbedring ved at etablere drænet gulv med hældning. Ifølge beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk vil der dog være en væsentlig reduktion i ammoniakfordampningen, hvis gulvet udskiftes med et drænet gulv.

Der er nogle praktiske problemer i forhold til at få flyttet dyrene. En renovering af gulvet vil betyde, at køerne skal opstaldes et andet sted, hvor der også kan malkes, mens renoveringen pågår.

Højdeforskellen imellem sengebåsene og gangarealet i stalden er ikke så stor, at det kan lade sig gøre at støbe et nyt lag beton med fald oven på det eksisterende gulv, og samtidig etablere dræn. Det vil derfor være nødvendigt at brække betonen i det eksisterende gulv op, og lave et helt nyt gulv i gangarealet, for at skabe hældning og lægge et ajledræn ned, og alternativt skal der etableres nye sengebåse.

Uanset løsning skal der installeres et nyt skrabe anlæg.

Økonomisk set er der ingen produktionsmæssig gevinst ved at udskifte gulvet. Det giver ikke bedre dyrevelfærd, mere plads eller en større produktion.

Det forventes at stalden har en restlevetid på ca. 15-20 år.

Forskellen til BAT-niveauet på 639,24 kg N. I alt vil en udskiftning af staldgulvet forsigtigt skønnet koste over 1 million kr, hvilket giver en omkostning pr. kg N på minimum 191 kr/kg. Det vurderes således ikke at være proportionalt at udskifte staldgulvet for at hente de sidste kg N og opfylde BAT. Det er ansøgers vurdering, at det er BAT at skrabe de eksisterende faste gulve. Se vedlagte regneark med den økonomiske beregning.

Der er ikke lavet beregning på ændring af staldgulvet i stalden med fast gulv til ungdyrene, idet der ikke foreligger tal for omkostningsopgørelse fra Fødevarerøkonomisk Driftsgrenstatistik.

Ifølge Miljøstyrelsen er enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger 100 kr pr. kg reduceret N ikke BAT. Ændring af staldgulv og overdækning af gyllebeholdere er derfor fravalgt.

Peter N. Jensen
Østerlundvej 20
6780 Skærbæk

Investering: Etablering af fast gulv med hældning, dræn og skraber i eksisterende kostald

Konklusion:

Beregningerne viser:

Meromkostningen pr. reduceret kg N:

220 kr

I forhold til gennemsnit udgør meromkostningen pr. årsko af de totale omkostninger:

2,44 %

Forudsætning

Gevinst i kg N i forhold til ansøgt 559 kg N
Antal køer i stalden 182 stk.
Antal m² gulv der skal ombygges 600 m²
Spartet kg N 6 kr/kg

Ændringer vedr. reduktion af omkostninger til dyrlæge eller ydelsessigning ved i brug tagning af nyt staldanlæg, er ikke medtaget i denne beregning da det forventes at være uforandret
Der er i beregningen ikke medtaget øget merudbytte i marken, da der ikke forefindes nogen konkrete beviser på at dette holder stik med virkeligheden.

Miljøøkonomisk beregning

Dækningsbidrag	Antal	Kr./enhed	Kr. i alt			
Spartet N	559	6	3.352			
Dækningsbidrag i alt			3.352			
Vedligeholdelse skraber	182	0	0			
El	182	0	0			
			0			
			0			
Kapacitetsomkostninger i alt			0			
Overskud før renter og afskrivning			3.352			
Årlig gennemsnitlig omkostninger finansiering og afskrivning			-126.140			
Årligt resultat			-122.787			
Årligt resultat pr årsko			-675			
Omkostning pr. kg reduceret N pr. år			220			
Investering	Antal	Kr./m²	Kr. kontant i alt			
Minimumsetableringsomkostninger for nyt gulv *	600	1800	1.080.000			
Ekstra arbejde ved flytning af køer (dagligt arbejde, malkning mv.)	50	250	12.500			
Nedgang i produktion pga. stress ved ombygning **	182	216	39.312			
Samlet investering			1.131.812			
Beregning af ydelser	Kr. kontant	Rente inkl. bidrag%	Løbetid	Ydelse	Rente	Aldrag
Scrapværdi af det gamle gulv	432.000	3,5	15	43.920	15.120	28.800
Gulv	1.080.000	3,5	20	75.990	37.800	38.190
Skraber, inventar og andre omk.	51.812	3,5	10	6.230	1.813	4.417
I alt	1.131.812			126.140	54.733	71.406

Omkostning pr. kg reduceret N pr. år.

220 kr

De øgede omkostninger i forhold til de totale omkostninger på ejendommen

Totale omkostninger på en gennemsnitsejendom med køer pr. årsko***

27.600 kr

Miljøøkonomisk beregning pr. årsko viser

675 kr

I forhold til gennemsnit udgør meromkostningen pr. årsko af de totale omkostninger:

2,44 %

* Alle omkostninger er medtaget til opbrydning, bortskaffelse og etablering af det nye gulv.

** Beregningen tager udgangspunkt i at ydelsen falder 2 kg pr. ko og det tager 1,5 mdr. før produktionen er på normal niveau igen.

BEMÆRK

Malkøer (SDM)

Antal malkøer nye stalde
 Antal malkøer i eksisterende stalde (ringkønbagskyll)
 Antal malkøer i eksisterende stalde (linespil eller 5% lynning)
 Antal malkøer på dybstrøelse
 Antal køer i alt
 Melkeydelse
 Dyr pr DE
 Antal nye DE med korrigeret melkeydelse

Miljødyr i stalden - Ingen dyr på græs

<=188 køer 189-563 køer > 563 køer
 <=188 køer <=188 køer > 563 køer
 7.310 7.310 7.315 0,00 0,00
 9.800 9.800 9.800 0,00 0,00
 7.310 7.310 7.310 1783,60 1783,60
 10.040 10.040 10.040 522,08 522,08

Dyr på græs

Måneder på græs <=188 køer 189-563 køer > 563 køer
 0 0 0
 0 0 0
 0 0 0
 0 0 0

05/06 norm for smalkalve og lyskalve

Ungdyr (SDM)
 Alder ind
 Alder ud
 Antal ungdyr i nye stalde
 Antal ungdyr i eksisterende stalde (ringkønbagskyll)
 Antal ungdyr i eksisterende stalde (linespil eller 5% lynning)
 Antal ungdyr på dybstrøelse
 Antal ungdyr på dybstrøelse med lang adopsplads på spalter
 Antal ungdyr i alt

0,949 0,949 0,949 0,00 0,00
 0,949 0,949 0,949 711,84 711,84
 0,949 0,949 0,949 0,00 0,00
 0,949 0,949 0,949 0,00 0,00
 0,949 0,949 0,949 0,00 0,00

0 0 0
 0 0 0
 0 0 0
 0 0 0

0 0 0
 0 0 0
 0 0 0
 0 0 0

Ungdyr (SDM)
 Alder ind
 Alder ud
 Antal ungdyr i nye stalde
 Antal ungdyr i eksisterende stalde (ringkønbagskyll)
 Antal ungdyr i eksisterende stalde (linespil eller 5% lynning)
 Antal ungdyr på dybstrøelse
 Antal ungdyr på dybstrøelse med lang adopsplads på spalter
 Antal ungdyr i alt

1,234 1,234 1,234 0,00 0,00
 1,234 1,234 1,234 0,00 0,00
 1,234 1,234 1,234 0,00 0,00
 1,234 1,234 1,234 34,99 34,99
 1,234 1,234 1,234 0,00 0,00

0 0 0
 0 0 0
 0 0 0
 0 0 0

0 0 0
 0 0 0
 0 0 0
 0 0 0

Ungdyr (SDM)
 Alder ind
 Alder ud
 Antal ungdyr i nye stalde
 Antal ungdyr i eksisterende stalde (ringkønbagskyll)
 Antal ungdyr i eksisterende stalde (linespil eller 5% lynning)
 Antal ungdyr på dybstrøelse
 Antal ungdyr på dybstrøelse med lang adopsplads på spalter
 Antal ungdyr i alt

0,663 0,663 0,663 0,00 0,00
 0,663 0,663 0,663 0,00 0,00
 0,663 0,663 0,663 0,00 0,00
 0,663 0,663 0,663 18,80 18,80
 0,663 0,663 0,663 0,00 0,00

0 0 0
 0 0 0
 0 0 0
 0 0 0

0 0 0
 0 0 0
 0 0 0
 0 0 0

Smalkalve (SDM)
 Alder ind
 Alder ud
 Antal kalve i nye stalde
 Antal kalve i eksisterende stalde (ringkønbagskyll)
 Antal kalve på dybstrøelse
 Antal ungdyr i alt

0,999 0,999 0,999 1,89 1,89
 0,999 0,999 0,999 1,89 1,89
 0,999 0,999 0,999 1,89 1,89

0 0 0
 0 0 0
 0 0 0

0 0 0
 0,998 0,998 0,998
 0,998 0,998 0,998

Tyretalve indtil 220 kg (SDM)
 Vægt ind
 Antal kalve i nye stalde
 Antal kalve i eksisterende stalde (ringkønbagskyll)
 Antal kalve på dybstrøelse
 Antal ungdyr i alt

0,079 0,079 0,079 0,82 0,82
 0,079 0,079 0,079 0,00 0,00
 0,079 0,079 0,079 5,86 5,86

0 0 0
 0 0 0
 0 0 0

0,079 0,079 0,079
 0,079 0,079 0,079
 0,079 0,079 0,079

BAT-niveau

3175,34 3175,34 3175,34

Husk at færelægge den kolonne, der bruges, så tredjemand kan gennemskue tallene